

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2017

A. Το κείμενο αναφέρεται στην επιστήμη και στη σχέση της με τα ανθρωπιστικά ιδεώδη σήμερα. Αρχικά, αντιδιαστέλλεται με την τεχνολογία και τονίζεται η προσφορά της. Στη συνέχεια, όμως, εμφανίζεται το ερώτημα αν η επιστήμη, η οποία βελτίωσε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ζωής, βοήθησε και στην ανάπτυξη του ανθρωπισμού. Η απάντηση που δίνεται είναι αρνητική και οι λόγοι είναι συνυφασμένοι με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Έπειτα, εμφανίζεται η ευθύνη του επιστήμονα για τη γνώση που παράγει, και ο προβληματισμός κατά πόσο μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτήν, παρόλο που υπάρχουν περιπτώσεις επιστημόνων που δεν μπόρεσαν να προβλέψουν τα αποτελέσματα των ανακαλύψεών τους. Κλείνοντας, επισημαίνεται η αναγκαιότητα για επανακαθορισμό των ηθικών αξιών, για να παραμείνει ανθρωποκεντρική η επιστήμη.

- B1.**
- α.** Λάθος
 - β.** Λάθος
 - γ.** Σωστό
 - δ.** Σωστό
 - ε.** Σωστό

- B2.**
- α)** Ο κυρίαρχος τρόπος ανάπτυξης είναι η *σύγκριση – αντίθεση* ανάμεσα στην επιστήμη και την τεχνολογία. Αυτό φαίνεται μέσα στο κείμενο στο σημείο: «*Επιστήμη, βέβαια, και τεχνολογία ... ενώ ... αναγκών του ανθρώπου*».
- Άλλοι τρόποι ανάπτυξης είναι:
- το *αίτιο – αποτέλεσμα* που φαίνεται στο σημείο: «*Η επιστήμη, ως αέναος αγώνας ... και την έρευνα*» (αίτιο) και «*ανοίγει συνεχώς νέους ... τον νου*» (αποτέλεσμα).
 - η *αιτιολόγηση* που φαίνεται στο σημείο: «*Επιστήμη, βέβαια, και τεχνολογία δεν ταυτίζονται, διότι ... αναγκών του ανθρώπου*».
 - το *παράδειγμα* που φαίνεται στο σημείο: «*Πολύ χαρακτηριστικά, ο Αϊνστάιν ... ηθικά ιδανικά*».

- β)**
- βέβαια :** έμφαση, ασφάλεια, επιβεβαίωση
 - εάν :** όρος – προϋπόθεση
 - όμως :** αντίθεση
 - για τούτο :** αιτιολόγηση
 - δηλαδή :** επεξήγηση

- B3.**
- α)**
 - αέναος :** αιώνιος / συνεχής
 - προσηλωμένη :** προσκολλημένη / αφοσιωμένη
 - εγείρουν :** προκαλούν / προξενούν
 - αλλοτριώνουν :** αλλοιώνουν / εκφυλίζουν
 - καταστρεπτικό :** βλαβερό / ολέθριο

- β) συγκεκριμένο :** αφηρημένο
βελτίωσε : επιδείνωσε
ευθύνη : ανευθυνότητα
υλική : πνευματική
ελευθερία : δουλεία

B4.

- α)** Ο συγγραφέας στην 3^η παράγραφο με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος («*Η σύγχυση πραγματικών και πλασματικών αναγκών, η πνιγηρή εντατικοποίηση του ρυθμού της ζωής στις μεγαλουπόλεις, η εσωτερική μοναξιά, το άγχος και η αγωνία αλλοτριώνουν βαθύτατα και παρεμποδίζουν την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.*») παραθέτει τις αιτίες / παράγοντες που προκαλούν την αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου και δυσχεραίνουν την πνευματική ολοκλήρωσή του. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται απλότητα και προσδίδεται ζωντάνια, ένταση και γοργότητα στο λόγο. Τέλος, έμμεσα προκαλείται ανησυχία και προβληματισμός.
- β)** Με το ρητορικό ερώτημα, ο συγγραφέας επιδιώκει να προκαλέσει απορία, ανησυχία ή προβληματισμό, να αφυπνίσει και να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες. Παράλληλα, το συγκεκριμένο ερώτημα (ως προς την συνοχή – συνεκτικότητα του κειμένου) αποτελεί μετάβαση στην επόμενη παράγραφο, που απαντά στο ερώτημα.

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Εισήγηση – ομιλία

Ρηματικά πρόσωπα: εναλλαγή γ', α' και β' προσώπου. Οι μαθητές καλό είναι να απευθύνονται στο κοινό με φράσεις όπως «είμαι βέβαιος ότι συμφωνείτε μαζί μου / ότι γνωρίζετε», «όλοι μας ξέρουμε» ή και να κάνει ερωτήσεις σε αυτό προκειμένου να δώσει ζωντάνια, παραστατικότητα και αμεσότητα στο κείμενο.

Γλώσσα: απλή, σαφής, με στοιχεία προφορικότητας.

Ύφος: οικείο

Χαιρετισμός: Φίλες και φίλοι

Πρόλογος: Αναφορά ως αφορμή στην τελετή αποφοίτησης ως μελλοντικοί επιστήμονες. Προβληματισμός για το ρόλο της επιστήμης.

Κύριο θέμα:

Α' ζητούμενο: Ο ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων

Στον υλικό τομέα

- Παρέχει στον άνθρωπο άφθονα, βελτιωμένα καταναλωτικά αγαθά και αρκετές ανέσεις.
- Βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο του ανθρώπου και τις συνθήκες ζωής (τροφή – ενδυμασία – στέγη – ψυχαγωγία).
- Συντελεί στην παράταση ζωής του ανθρώπου με την πρόληψη και καταπολέμηση ασθενειών.

- Προσφέρει εργασία με τα νέα επαγγέλματα που δημιουργούνται με αποτέλεσμα να συντελεί στη μείωση της ανεργίας.
- Καλυτερεύει τους όρους εργασίας περιορίζοντας τη χειρωνακτική εργασία και μειώνοντας τον ανθρώπινο κόπο.
- Συντελεί στην εξέλιξη της τεχνολογίας και στην οικονομική πρόοδο.
- Συνεισφέρει στην αντιμετώπιση κρίσιμων περιβαλλοντικών προβλημάτων μέσω της εξεύρεσης νέων τρόπων παραγωγής ενέργειας φιλικών προς το περιβάλλον.
- Απελευθερώνει τον άνθρωπο από το φυσικό καταναγκασμό, προστατεύει ως ένα βαθμό από τις αντιξοότητες της φύσης (πλημμύρες, σεισμοί).

Στον πνευματικό τομέα

- Επιδιώκει, με την παιδεία, να δώσει νόημα και περιεχόμενο στη ζωή, να κάνει το «ευ ζην» πραγματικότητα.
- Εξευγενίζει τα ήθη και βελτιώνει την κοινωνία.
- Διαμορφώνει ελεύθερο φρόνημα και υπευθυνότητα.
- Προσφέρει περισσότερες δυνατότητες μάθησης-μόρφωσης, π.χ. υπολογιστές, δίκτυα πληροφοριών.
- Συμβάλλει στην αντιμετώπιση του αναλφαριθμητισμού, των προλήψεων και των δεισιδαιμονιών.

Β' ζητούμενο: Ηθικά εφόδια του επιστήμονα

- Ανθρωπιστική παιδεία και ευγένεια ψυχής.
- Ευρύτερη μόρφωση και ψυχική καλλιέργεια ώστε να ασκεί το έργο του με υπευθυνότητα και αίσθημα κοινωνικής συνείδησης και προσφοράς.
- Ηθικές αρχές και αξίες (αυτοκυριαρχία, ταπεινοφροσύνη, ευσυνειδησία, μετριοπάθεια).
- Φροντίδα για άριστη κατάρτιση αλλά και συνεχή ενημέρωση πάνω στις απαιτήσεις και στις εξελίξεις της επιστήμης του.
- Πίστη σε ανθρωπιστικά ιδανικά: αγάπη για τον συνάνθρωπο, δικαιοσύνη, σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ελευθερία. Με τον τρόπο αυτόν ο επιστήμονας ανάγεται σε κοινωνικό λειτουργό, που έχει ως έργο του την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.
- Κοινωνικοπολιτική συνείδηση, σύνεση και περίσκεψη στις ενέργειές του.
- Σεβασμός στους νόμους και στη νομοτέλεια της φύσης.
- Εργατικότητα, επιμέλεια, ώστε να ασκεί το έργο του με αξιοπρέπεια, ικανότητα συνεργασίας.
- Δεκτικότητα στα νέα μηνύματα.
- Αποδέσμευση από οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα. Ο αληθινός επιστήμονας δε στοχεύει στο κέρδος και στην προσωπική ανάδειξη. Αγωνίζεται διακριτικά και αθόρυβα για την ανακούφιση της ζωής των συνανθρώπων του και την εξάλειψη της αμάθειας και της αδικίας.

Επίλογος: Ανακεφαλαίωση – επισήμανση του σπουδαίου ρόλου της επιστήμης και αισιόδοξη πρόβλεψη για τη μελλοντική της πορεία.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ και εύχομαι όλοι να πετύχουμε τους στόχους μας!